

Aportació dels projectes «Activem Betxí» al Bé Comú i a la consecució dels ODS

Observatori
Social

novessendes
fundació cívica

Un projecte de:

Finança:

Autoria: Fundació Novessendes de la C.V.

Direcció: Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

Telèfon: (+34) 964 620 010

Web: novessendes.org
Email: info@novessendes.org

Alguns drets reservats.

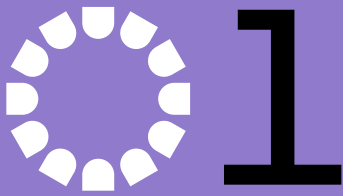
Aquesta obra està sota una llicència Creative Commons
Atribució-NoComercial-CompartirIgual 3.0 Organitzacions
Intergovernamentals.

Continguts

5	Introducció
9	Activem Betxí
10	Algunes dades
12	L'Economia del Bé Comú
13	Els Objectius de Desenvolupament Sostenible
15	Projectes
18	Dinamització cultural de Betxí a partir de l'art
20	Participació juvenil a l'IES
22	Oci educatiu i joves
24	Grup de debat
25	L'Olimpíada matemàtica
26	Jornades educatives: <i>Eduquem Betxí de baix a dalt</i>
28	Recuperació de la séquia
30	Cens d'aus al terme de Betxí
32	Curtmetratge <i>Atzar</i>
34	Recuperem cançons
35	Conte: <i>Res com el poble</i>
37	Recull de cartells
42	Agraïments

Introducció

Durant 2013 la Fundació Novessendes va dur a terme el diagnòstic *Imaginem Betxí*. Un procés participatiu que pretenia involucrar al veïnat en imaginar el Betxí que els agradaria. L'objectiu era llançar una proposta de col·laboració entre la ciutadania i la fundació per a decidir prioritats locals.

Els resultats que es volien obtenir del procés eren:

- Identificar propostes sintonitzades amb les necessitats de la ciutadania local.

- Donar veu a persones interessades en els problemes del poble i que tenien alguna cosa a aportar

- Dissenyar accions a desenvolupar amb la participació ciutadana

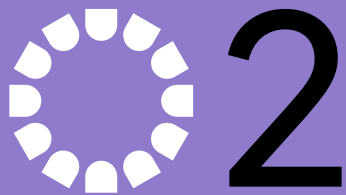
Durant la iniciativa es va contactar amb associacions del poble i algunes institucions. A més, es va col·laborar amb 21 comerços locals, que es van constituir com a punt d'exposició i recollida dels materials utilitzats per a què la gent fera les seues aportacions.

Es recolliren aportacions de 64 persones i 12 col·lectius, i es va celebrar una sessió participativa per a valorar i prioritzar les aportacions. En aquesta sessió es van prioritzar cinc problemàtiques:

- La manca de treball i les afeccions de la crisi econòmica
- La situació mediambiental del poble
- Els dèficits de democràcia i participació en el país en general
- Problemes d'infraestructures
- Les problemàtiques de la joventut

D'aquest procés col·lectiu va sorgir en 2014 la convocatòria *Activem Betxí*, amb el propòsit de reforçar la ciutadania més implicada en la millora comunitària del municipi, i ajudar-los a dur a terme les iniciatives ciutadanes que podien donar lloc a un Betxí millor, prioritzant les que donaven una resposta a alguna de les problemàtiques detectades en *Imaginem Betxí*.

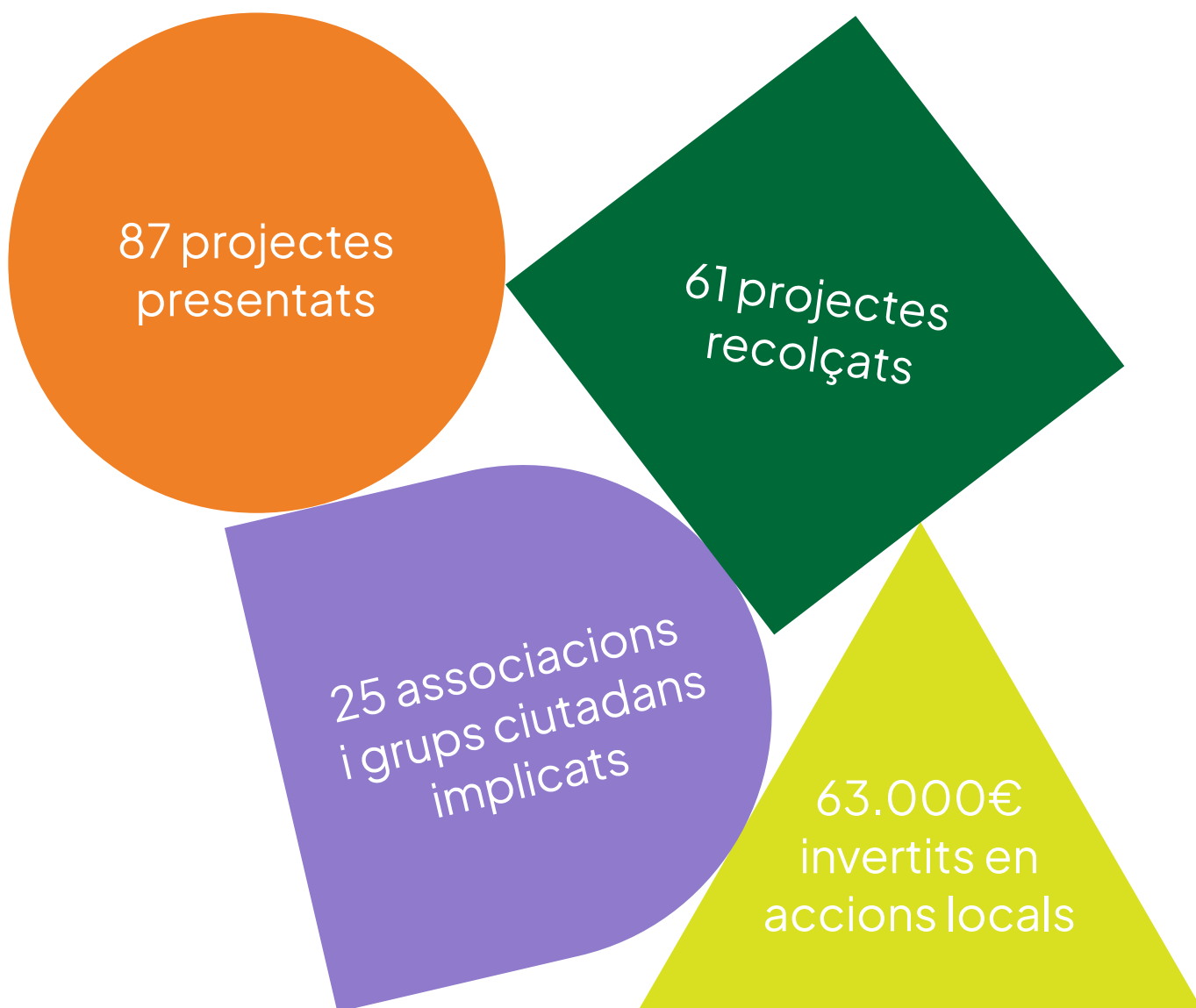
Activem
Betxí

Algunes dades

Des dels inicis d'*Activem Betxí*, la fundació, dins dels seus límits i funcions, ha ajudat a fer que eixes iniciatives ciutadanes es pogueren dur a terme, amb la implicació de la mateixa ciutadania, i aglutinant, si calia, a altres agents locals i del territori. I des de 2016 l'Ajuntament de Betxí es va unir, a la convocatòria, aportant part de l'import de les ajudes econòmiques.

L'objectiu fonamental d'Activem Betxí és donar-li suport a persones i associacions amb ganes i idees per millorar Betxí.

Algunes dades d'impacte que podem destacar des del 2014 al 2022 són:

En el present informe volem fer un recull dels projectes de participació ciutadana, en el marc de la convocatòria, i ressaltar la seua aportació al Bé Comú i als ODS.

L'Economia del Bé Comú

L'EBC, promoguda per l'austriac Christian Felber, és un moviment que pretén reorientar el model socioeconòmic actual (basat en la maximització del benefici individual), i enfocar-lo al servei del bé comú, aconseguint una transformació social, acorde als drets humans i la dignitat humana. L'EBC es regeix per una sèrie de valors humans fonamentals com són: la dignitat humana, la solidaritat, la sostenibilitat ecològica, la justícia social i la participació democràtica, entre d'altres. La Matriu del Bé Comú és una eina creada per a l'avaluació d'activitats, que quantifica i puntua la contribució al bé comú. En les fitxes dels projectes indiquem a quin indicador de la matriu contribueixen principalment els projectes.

www.ebccomunitatvalenciana.org

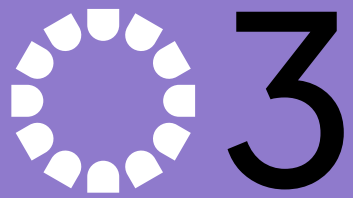
Valor	Dignitat humana	Solidaritat i justícia	Sostenibilitat mediambiental	Transparència i participació democràtica
Grup d'interés				
A: Proveedors	A1. Dignitat humana en la cadena de subministrament	A2. Justícia i solidaritat en la cadena de subministrament	A3. Sostenibilitat mediambiental en la cadena de subministrament	A4. Transparència i participació democràtica en la cadena de subministrament
B: Propietaris, proveedors i financers	B1. Actitud ètica en la gestió de recursos financers	B2. Actitud solidària en la gestió de recursos financers	B3. Inversions financeres ssostenibles i ús dels recursos financers	B4. Propietat i participació democràtica
C: Treballadors	C1. Dignitat humana en el lloc de treball	C2. Formalitat dels contractes de treball	C3. Promoció de la responsabilitat mediambiental dels treballadors	C4. Transparència i participació democràtica interna
D: Clients i altres empreses	D1. Actitud ètica amb els clients	D2. Cooperació i solidaritat amb altres empreses	D3. Impacte ambiental de l'ús i de la gestió de residus dels productes i serveis	D4. Participació dels clients i transparència de producte
E: Entorn social	E1. Propòsit i impacte positiu dels productes i serveis	E2. Contribució a la comunitat	E3. Reducció de l'impacte mediambiental	E4. Transparència i participació democràtica de l'entorn social

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible

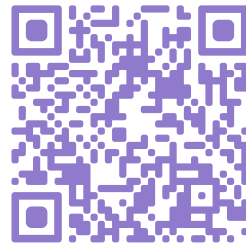
Els ODS, marcats per Nacions Unides, constitueixen una crida a l'acció per a posar fi a la pobresa, protegir el planeta i millorar la vida i perspectives de les persones de tot el món. En 2015 es van aprovar 17 objectius que formen part de l'Agenda 2030. En el present informe destacarem a quin ODS principalment contribueixen els projectes presentats a *Activem Betxí*.

Projectes

Ací pots veure el vídeo
resum dels deu anys
d'Activem Betxi.

En aquest informe farem un repàs dels projectes més destacats que s'han dut a terme amb el suport de la convocatòria d'*Activem Betxi* des dels seus inicis fins a 2022, i quina és la seua aportació als ODS i al Bé Comú.

Dinamització cultural de Betxí a partir de l'art

L'objectiu inicial del projecte era crear una associació cultural que potenciara l'art en llocs públics i privats, i l'apropara a tota la població. Generant dinàmiques de participació ciutadana, per aconseguir un poble més atractiu, acollidor, participatiu, modern, innovador i amb una identitat pròpia basada en la cultura artística.

Des de 2018 l'associació ha realitzat diferents accions artístiques al carrer que han apropiat la pintura, el grafiti, la poesia i la fotografia a la gent de Betxí.

Durant aquests anys s'han pintat 17 murals en espais públics, 18 artistes i més de 130 persones voluntàries han col·laborat en la iniciativa, 40 alumnes de secundària han pintat 20 bol·lards, i més de 200 alumnes han visitat les obres, 6 poetes han plasmat les seues poesies al carrer, s'ha editat una revista, s'han fet tres tallers formatius i una exposició fotogràfica.

Qui	Associació Betxí Art Compromés	
Quan	2018, 2019, 2020, 2021, 2022	
A qui va dirigit	A tota la ciutadania	
Temàtica treballada	Infraestructures i Acció cultural	
Xarxes socials	Web Instagram Facebook	betxiartcompromes.blogspot.com @bac_betxiartcompromes @bac.betxiartcompromes
ODS	● ODS 17: Aliança pels objectius	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat E4. Transparència i codecisió social	

Participació juvenil a l'IES

L'Associació d'alumnes ADATAU es crea el 2005 en l'IES Betxí, i des de 2017 treballa conjuntament amb la Federació d'Associacions d'Alumnes (FADES) per fomentar l'associacionisme estudiantil i la participació de l'alumnat dins del centre educatiu.

Durant aquests anys han fet diferents accions centrades a millorar la vida i la convivència dins del centre educatiu: treball en valors mitjançant la celebració de dies importants organitzats per l'alumnat (dia de la pau, dia de la dona, dia del medi ambient, dia contra la violència de gènere...), enquestat respecte a temes d'interés social per al jovent (relacions personals, assetjament i discriminació, medi ambient) i exposicions (Dones amb història), entre d'altres.

Des de 2017 dins del projecte s'han dut a terme 123 activitats, i més de 700 alumnes han participat directament. Actualment, l'associació compta amb 115 persones associades.

Qui	ADATAU FADES - Federació Associacions Alumnes	
Quan	2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022	
A qui va dirigit	Joves: alumnat de secundària	
Temàtica treballada	Participació i Joventut	
Xarxes socials	Web	alumnes.org
	Instagram ADATAU	@adatau_betxi
	Instagram FADES	@fadesalumnes
	Facebook FADES	@fadesalumnes
ODS	● ODS 4: Educació de qualitat ● ODS 5: Igualtat de gènere	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat E3. Reducció dels impactes ambientals E4. Transparència i codecisió social	

Oci educatiu i joves

L'Espurna naix del desig i inquietuds d'un grup de joves del poble per intentar millorar l'entorn, que creuen que amb l'associacionisme es poden aconseguir grans coses.

Els objectius de l'associació són fomentar la participació juvenil, oferir activitats per a joves, afavorir espais de convivència, potenciar la creació cultural lliure, oferir suport a joves amb ganes de fer activitats, potenciar la consciència crítica, la justícia social i reivindicar l'educació en els valors de la llibertat, la pau, el compromís social, el medi ambient, la cooperació, la justícia i la integració social.

Durant els diferents anys que s'han presentat a Activem Betxí han dut a terme activitats socioculturals per a joves, oci nocturn alternatiu i activitats en valors.

Qui	Associació Casa de Joventut l'Espurna Associació de Cases de Joventut de Castelló	
Quan	2015, 2016, 2017, 2018, 2019	
A qui va dirigit	Joves	
Temàtica treballada	Participació i Joventut	
Xarxes socials	Web Facebook	espurnabetxi.casesdejoves.org @AssociacioJuvenilLespurna
ODS	● ODS 4: Educació de qualitat	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat E3. Reducció dels impactes ambientals E4. Transparència i codecisió social	

Grup de debat

El grup de debat de l'IES Betxí naix en 2015, de la mà de docents del centre que tenen com a objectiu formar a grups d'adolescents en la defensa, argumentació i evidències sobre diferents temes d'actualitat, per a la confrontació per grups de forma organitzada i lògica.

Cada any passe'n pel grup de debat una vintena d'alumnes de secundària, que es formen en elements essencials d'oratòria, tècniques de refutació, pensament crític, tècniques d'investigació i treball en equip.

Al llarg d'aquests anys, 256 joves han format part del grup de debat, i han participat en 27 tornejos regionals, nacionals i internacionals.

Qui	Alfonso Fabregat Rosas Javier Méndez de Vigo Hernández
Quan	2018, 2019, 2020, 2021, 2022
A qui va dirigit	Joves: alumnat de secundària
Temàtica treballada	Joventut
ODS	● ODS 4: Educació de qualitat
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat

L'Olimpíada matemàtica

L'Olimpíada matemàtica és una activitat que es fa al territori valencià des de fa més de 30 anys, i a 2019 per primer cop es va fer la fase provincial a Betxí.

L'Olimpíada es va celebrar el 4 de maig de 2019 i van participar 392 alumnes de 52 centres educatius de la província de Castelló, i un centenar de docents, els quals es van encarregar de l'organització i correcció de les proves. En aquesta edició van participar 10 alumnes de l'IES Betxí i 8 del CEIP Cervantes Dualde.

A banda de les proves, es van fer altres activitats com: exposició de fotografia matemàtica, concurs per triar el cartell, matemàgia i una xerrada divulgativa sobre matemàtiques.

Qui

Òscar Forner Gumbau

Quan

2019

A qui va dirigit

Joves: alumnat primària i secundària

Temàtica treballada

Joventut

ODS

● ODS 4: Educació de qualitat

Indicador matriu EBC

E1. Impacte social del servei
E2. Contribució a la comunitat

Jornades educatives: *Eduquem Betxí de baix a dalt*

Aquesta iniciativa, surt d'un grup de docents del municipi, i té com a objectiu millorar la formació del personal docent, conèixer experiències innovadores, fomentar la participació de les famílies i implicar a tota la comunitat educativa.

Partint de l'experiència de les primeres jornades, el 26 i 27 de novembre de 2021 es van celebrar les II Jornades Educatives Eduquem Betxí de baix a dalt, al teatre municipal i a la terrassa Brisamar, on van participar més de 200 persones, entre docents, famílies i especialistes.

En 2022 està previst que es celebri la tercera edició d'aquestes jornades, amb la visió de tindre una escola pública inclusiva, de qualitat, innovadora i amb el professorat implicat.

Qui	Centres educatius públics de Betxí	
Quan	2021, 2022	
A qui va dirigit	Comunitat educativa	
Temàtica treballada	Formació	
Xarxes socials	Instagram Instagram Facebook	@edubetxidebaixadalt @iiedubetxi @EduBetxi
ODS	● ODS 4: Educació de qualitat	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat	

Recuperació de la séquia

En 2014 un grup de 27 persones voluntàries es van unir, amb la intenció de restaurar la séquia històrica de Betxí, i recuperar l'ús de l'aigua. Una séquia construïda fa segles per a l'aprofitament de l'aigua que emana de la Font de Fontanars, un ullal situat en el llit del riu a l'altura del Pantà. Històricament, està séquia, feia possible el regadiu, proveïa de força motriu els molins, s'utilitzava per a la indústria del Rajolar, per a llavar i, fins i tot, per al consum de la població.

La séquia estava en molt mal estat degut al seu abandonament, i els dissabtes durant més de 15 jornades, el grup de voluntàries va dedicar al voltant de 500 hores a fer treballs en equips per netejar i reconstruir les parts en mal estat. L'ajuntament va col·laborar en la restauració d'algun dels trams i el subministrament de materials i eines necessàries per a la tasca de neteja. I la Comunitat de regs va assumir el manteniment de la séquia, i és qui actualment s'encarrega de la seu conservació i la gestió de les seues aigües.

Qui	Comunitat de regs de Betxí
Quan	2017, 2015
A qui va dirigit	Tota la ciutadania
Temàtica treballada	Infraestructures
ODS	● ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat E3. Reducció dels impactes ambientals E4. Transparència i codecisió social

Cens d'aus al terme de Betxí

El propòsit del projecte és conèixer per a conservar, descrivint la comunitat d'aus present, en el municipi de Betxí, en diferents ecosistemes: riu, secà, bosc, conreu i urbà. Els censos es realitzen durant els dos moments ornitològicament més representatius, la hivernada i la cria, mitjançant 6 estacions d'escolta en cadascú dels ecosistemes.

La iniciativa va començar en 2021 amb el cens d'aus de l'ecosistema del riu, on s'han censat 790 individus de 46 espècies d'aus, de les quals 36 nidifiquen al riu. La gallineta d'aigua, el martinet blanc, l'agró gris, el martinet de nit, el blauet o l'ànec collverd són algunes de les espècies identificades.

En 2022 s'ha seguit amb els censos dels ecosistemes de conreu i bosc, i en 2023 es preveu iniciar els censos dels ecosistemes de secà i urbà.

Qui	Associació Grup Au d'Ornitologia	
Quan	2021, 2022	
A qui va dirigit	Tota la ciutadania	
Temàtica treballada	Medi Ambient	
Xarxes socials	Facebook	@anillamiento.castellon
ODS	● ODS 15: Vida terrestre	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat E3. Reducció dels impactes ambientals	

Curtmetratge

Atzar

Atzar és un curtmetratge de ficció, amb guió d'Aïda Antonino i Queralt, sobre l'instant en què la casualitat situa a una jove davant el seu assaltant i la converteix en víctima d'una violació. Un episodi que, ja d'adulta, formarà part de la seua condició com a dona empoderada.

Lluerna Creació Audiovisual és una productora fundada per Juan Vicent Doñate i Juan José Clausell, que amb aquest curt aborden la problemàtica de la violència de gènere.

El curtmetratge es va gravar el 2021 en diferents escenaris de Betxí i amb la participació de persones voluntàries del poble.

Qui	Lluerna Creació Audiovisual	
Quan	2021	
A qui va dirigit	Tota la ciutadania	
Temàtica treballada	Violència de gènere	
Xarxes socials	Web Instagram Facebook	lluernacreacio.com @lluernacreacio @lluernacreacio
ODS	● ODS 5: Igualtat de gènere	
Indicador matriu EBC	E1. Impacte social del servei E2. Contribució a la comunitat	

Recuperem cançons

El projecte, dut a terme per Rubén Franch, músic professional, consistia a recopilar la música tradicional de Betxí, adaptant-la als conceptes més actuals, i gravar-la per tal de conservar-la i donar-la a conèixer.

La iniciativa va constar d'un procés de recerca per recavar les cançons, a través d'entrevistes a veïnes i veïns de Betxí. L'arranjament musical de les cançons per poder ser interpretades amb instruments musicals actuals i amb les veus dels cantants. I els assajos, la gravació i l'edició del CD on van participar 6 cantants i 12 músics del municipi.

Com a resultat del treball de col·laboració va donar lloc a un disc amb 6 cançons que es cantaven antigament a Betxí, entre d'altres: *On va Pepet*, *Unfla el baló*, *Mareta* o *Ja plora el xic*.

El disc, anomenat *Sóna Betxí*, es va presentar a 2020 i es van repartir exemplars de forma gratuïta a la ciutadania interessada.

Qui	Rubén Franch López
Quan	2019
A qui va dirigit	Tota la ciutadania
Temàtica treballada	Cultura local
ODS	● ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles
Indicador matriu EBC	E2. Contribució a la comunitat

Conte: *Res com el poble*

Res com el Poble, és un relat infantil que conta diferents excursions d'un xiquet pel terme de Betxí. Naix de la idea de crear un llibre per a infants que parle de Betxí i que estiga fet per la seua gent.

L'autora, Rosa Forner, llicenciada en periodisme i contista professional, va comptar amb la col·laboració de Susanna Calpe, artista local, per fer les il·lustracions, i amb familiar i amics per recollir les històries, relats i paisatges que conformen el llibre.

Com ella mateixa diu "Fent-lo he descobert coses que desconeixia i que sé que moltes tampoc saben. Per això, he volgut mostrar-los, les coses bones d'un poble xicotet com el nostre. He desitjat contagiar-los d'una passió que fins fa poc estava amagada. Passió per la natura de la meua terra, pels éssers vius que l'habiten i per les seues aromes".

Qui

Rosa Forner, Susanna Calpe

Quan

2018

A qui va dirigit

Tota la ciutadania

Temàtica treballada

Cultura local

Web

rosaforner.com/res-com-el-poble/

ODS

● ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles

Indicador matriu EBC

E2. Contribució a la comunitat

2016!

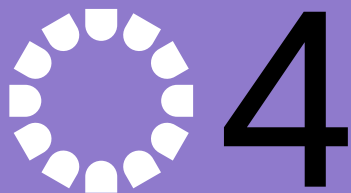
CONVOCATORIA AJUDES Novessendes - Ajuntament de Betxí

ACTIVEM BETXÍ

INFORMA'T

www.novessendes.org

Recull de cartells

2013

2014

2017

2018

2015

2016

2019

2020

2021

2022

Agraïments

No volem oblidar-nos d'altres projectes que han participat en Activem Betxí durant aquests anys, i que aporten al Bé Comú i als ODS:

- Aprendre música en Betxí (2015 i 2017; Unió Musical de Betxí)
- Curs Agricultura Regenerativa (2015 i 2018; associació d'agricultura regenerativa)
- En Betxí no hi haurà lloc per al bullying (2016; Movimiento contra la intolerancia)
- Revista En Família (2016; Cristina-La Botiga de les Flors)
- Escoleta de Teatre (2016; La Troupe Malabó)
- Partit benèfic Fundació Ana Bella (2017; Club Esportiu Betxí)
- Igualtat és més: accions contra el bullying (2017; Rebombori cultural)
- Bosc Emoció (2018; Yolanda Cozar)
- ECOSAFE (2018; Susana Grifo)
- Riu Sec
- Riu Viu (2019; Paco París, IES Betxí)
- Revista Buó Magazine (2018; Rubén Seglar Piquer)
- Educació Emocional Conscient (2018 i 2019; Andrea Escobedo i Paula Escobedo).

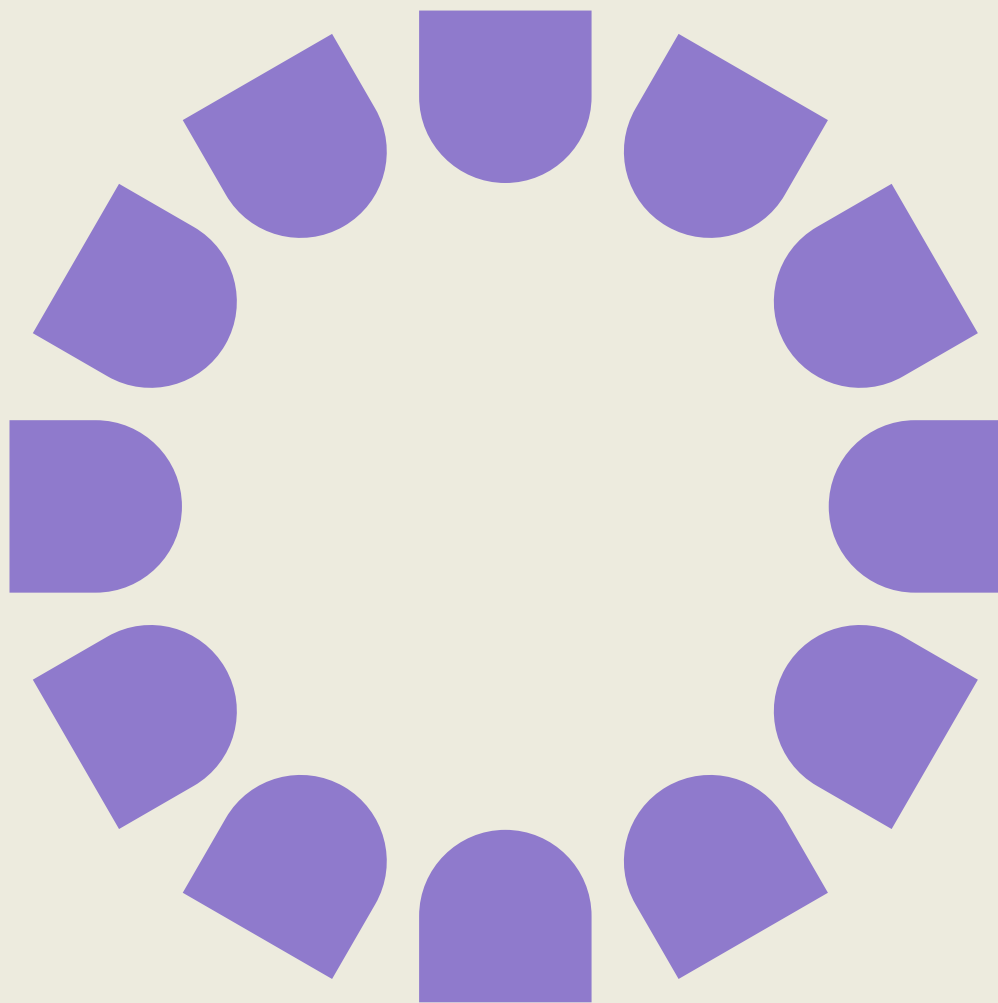
Volem agrair a totes les persones que desinteressadament treballen dia a dia per tindre un Betxí millor.

L'Observatori Social és un projecte de la Fundació Novessendes.

Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

(+34) 964 620 010

www.novessendes.org
info@novessendes.org

Un projecte de:

Finança

GENERALITAT
VALENCIANA

**SEMPRE
TEUA**
La teua llengua